

FÅGELRAPPORT FÖR VÄSTMANLAND 1975

Lars Lindell

Skäggdopping Podiceps cristatus. Stor koloni i Barkarövikens. Inom 1 hektar ca 60 bon (AE).

Gråhakedopping Podiceps griseigena. Ett översovrande ex. i Gussjön 27.4-30.8 (SB m.fl.). Dessutom 1 ex. Fullerö, Mälaren, 29.4 (SL), Lötén, Västerfärnebo, 5.8 (EA) och Gussjön 28.9 (BE, KK).

Smådopping Podiceps ruficollis. Ett par häckade framgångsrikt i en mindre vattensanling i Västeråstrakten (AA). Under häckningstid dessutom 1 ex. Morskogasjön 4.5 (OA), Lergroparna, Sala 4.5 (KK, SB) samt Gussjön 8.5 och 5.6 (KK, SB). Höst- och vinterfynd: 1 ex. Gussjön 8.11 (SB) samt 2 ex. i Västerås hamn 29-31.12 (LL m.fl.).

Storskarv Phalacrocorax carbo. Ett ex. Gimpelstenarna 15.6 (HG), Stavholmen, Galtén 18.10 (FE) och Västeråsfjärden 2-15.11 (TS m.fl.).

Häger Ardea cinerea. I Mälaren 7+8 bon på två lokaler. Vinterfynd: 1 ex. Askövikén 11.1 (AL, LL), Ångsö i jan (KI), Askövikén 28.12 (LL, PA), Ståholm, Köping 21 och 25.12 (AE, PL), Gnien 20.12 (SL), N. Lisjön 28.12 (SL) och Västersjön i dec (SL). I Hellefors fanns i dec 1 ex. (TC) och i Västerås hamn 3 ex. (LL m.fl.).

Rördrom Botaurus stellaris. Spår på Askövikens is 23.2 (BK). Under häckningstid påträffad på flera lokaler utanför det vanliga utbredningsområdet, bl.a. i Bergelagen (t.ex. N. Lisjön och Hultasjön).

Vit stork Ciconia ciconia. Ett ex. Lindesberg i början av aug (OA). 1 ex. Ladugårdssjön 12.5.74 (ÅL).

Snatterand Anas strepera. Antecknad i Fläckebo-området och Mälaren. 1 par Gorgen 20.4 (MV) och 1 hane Fläcksjön 12 och 16.5 (KK, SB), Gussjön 29.6, 1.7 och 20-28.9 (KK). I Mälaren 1 par vid Gångholmen 25.5 (BK) och i Askövikén 1 hane 10-14.5 (HH) samt 1-3 ex. 24.8-28.9

Blåsänd Anas penelope. I samband med atlasinventeringar konstaterades en häckning vid Surahammar (TP). Notabelt är också 1000 ex. på ströck över Galten 5.10 (AE).

Bergand Aythya marila. 14 observationer av 1-6 ex. under månaderna april-maj och sept-nov. 1974 endast en iakttagelse och 1973 10-talet fynd.

Alfågel Clangula hyemalis. Ett vår- och två höstfynd. 1974 fyra observationer och 1973 ingen observation.

Svårta Melanitta fusca. Fem ex. Fläcksjön 4.5 (KK m. fl.) samt iakttagen på tre lokaler 1.11. Under 1974 3 observationer och 1973 2 fynd.

Sjöorre Melanitta nigra. Tretton rapporter, varav den enda anmärkningsvärda är 300-400 rastande fåglar i Råsvälen 1.11 (OA).

Småkrake Mergus serrator. Två häckningspar honor med ungar iaktagna vid Aggarön (MP) och Ångsö (KA) i juli. Tidigare endast två häckningar kända i Västmanland.

Storskrake Mergus mergamus. Storealinger: 1000 ex. Oppåsen 16.11 (SL) och Askövik 22.11 (TS).

Sälekrake Mergus albellus. Sommarfynd: 1 hona i Gussjön 20.7-13.8 (LE m. fl.). Antalet rastande i Askövik fortsatte att öka och maximalt noterades 70 ex. 1 och 9.11 (TS).

Ejder Somateria mollissima. 9 rastande vid Ångsö 27.4 (KI).

Grågåås Anser anser. Förutom observationer av enstaka ex. och smärre flockar föreligger uppgifter om 10-talet ex. i Ridöområdet i maj (HG), där arten utpräglad regelbundet i sådana antal, samt om 20 ex. Storsjön, Möklinta, 20.4 (EA) och hela 60 ex. Fläcksjön 18.10 (KE, KK).

Blågåås Anser albifrons. Ett ex. Fläcksjön 12-13.4 (KK), 2-4 ex. Gorgen 20-27.4 (MV m. fl.) samt 2-7 ex. vid Gnien 21-27.4 (SL m. fl.). 3 ex. Fläcksjön 4.10 (EA, KK), 1 ex. Gnien 4.10 (SL) och Gussjön 5.10 (MV).

Fjällgåås Anser erythropus. Ett ex. sträckte tillsammans med 15 sådgåås över Fläcksjön 20.9 (KK).

Sådgåås Anser fabialis. Anmärkningsvärt höga dagesiffror noterades 27.4 med 750 ex. Askövik (EH m. fl.), 382 ex. Ångsö (KI) och 1159 ex. Gnien (FS m. fl.). Under höststräcket 1000 ex Gnien 4.10 (SL) och 300 ex. Galten 5.10 (AE).

Frutgåås Branta bernicla. Den 4.10 sedd på tre lokaler: 8+90 ex. Fläcksjön (EA, KK), 9 ex Gussjön (EA, KK) och 1 ex Gnien (SL). 1 juv Värtingen 16.10 (OS).

Vitkindad gåås Branta leucopsis. Ett ex. Fläcksjön 17.5 (gm SE).

Mindre sångsvan Cygnus bewickii. Ett rastande ex. i Fläcksjön 15-28.3, 5 och 12.4 (KK m. fl.). I Gorgen noterades 1 ex. 10.3 samt 30.3-26.4 (KE m. fl.). I Gnien 1 ex 31.3 och 3-5.4 (JS m. fl.). Det första höstfyndet i landskapet gjordes vid S. Lisjön 8.11, då 3 ex. sträckte tillsammans med 11 sångsvan (AE).

Kungsbörn Aquila chrysaetos. Sommarfynd: 1 ex. Gussjön 27.7 (KE). Större skrikörn Aquila clanga. En juvenil fågel vid Gorgen 30-31.8 (MV). Ny för Västmanland, då tidigare skrikörnsfynd i landskapet endast gällde till arten bestämda individer.

Ornvråk Buteo buteo. Vinterfynd: 1 ex. Ångsö 28.12 (LL, PA). På samma lokal genomfördes övervintring 1973-74 och 1974-75 (LL m. fl.). Övriga opublicerade vinterfynd av arten utgörs av 1 ex. N. Lisjön 9.2.74 (MV) och Kolbäck 10.12.73 (SL).

Brun glada Nyctalus noctula. Ett ex. sågs under goda omständigheter över Frövi 8.9 (OS).

Blå kärrhöök Circus cyaneus. Sommarfynd: 1 subad. hane Gorgen 2.6 och 13-27.7 (EA, KE) samt en hona Gussjön 2.6 (BE) och vid Ransta 17.7 (KK). "Stängshök" Circus macrorurus/pygargus. En hona Frövisjön 23.5 (SL).

Pilgrimsfalk Falco peregrinus. Sju observationer, vilket är ovanligt många: 1 ex. Gnien 27.4 (TP m. fl.), Björnö, Västerrås, i maj (BK), Toftsjön, Surahammar 11.9 (JS), Askövik 27.9-18.10 (TS m. fl.), S. Lisjön 4.10 (HK, TP), Ångsö 10.10 (KA) och Färmanabo, Surahammar 24.11 (AM).

Jaktfalk Falco rusticolus. Ett ex. tillsammans med duvhök över Askövik 15.3 (HH m. fl.). Aftonfalk Falco vespertinus. En subad. hane vid Ransta 13-18.5 (LE m. fl.) och troligen samma fågel vid Skultuna 2.6 (AL, KI).

Tornfalk Falco tinnunculus. Vinteriakttagelser: 1 ex. Askövik 6.1 (BK) och 27-28.2 (AA m. fl.). Dessutom 1 ex. Arboga 23.11 (IM). Vintern 1973-74 övervintrade vardera 1 ex. vid Västersjön och Gnien (SL m. fl.). Vaktel Coturnix coturnix. Spelande fåglar hördes på Ångsö 1.6 (KI) och vid Fläcksjön 22 och 29.6 (KK, MV). 1974 7 observationer och 1973 två fynd.

Kornknarr Orex cox. Ett ex. Hörnsjöfors 10.6 (KE), Gnien 11 och 15.6 (LE, SL) samt Fläcksjön 24.6 (PLU). Observationerna under senare år fördelade enligt följande: 1974 (2), 1973 (6), 1972 (7), 1971 (2), 1970 (1) och 1969 (2).

Rörhöna Gallinula chloropus. Ett ex. Västerås hane och Sagån, Sala i äsc (KK, LL m. fl.). 1 ex. övervintrade i Köping 1974-75 (UE). Sothöna Fulica atra. Ett ex i Västerås hane i äsc (LL m. fl.). Strandakata Haematopus ostralegus. Sex iakttagelser i maj-juli, varav en gäller ett varnande par på Tallgåsa, Värlaren (HG). På Ångsö 1 par 20.6 (LL) och på samma lokal sågs en ovanligt stor flock, 21 ex., 19.5 (AL m. fl.). 1973 gjordes drygt 10 observationer och 1974 noterades

* godkänd av SÖF:s Raritetskommitté.

8 fynd, enbart i Riddarparkelagen, där en av iakttagelserna gällde ett kraftigt varnande par på Gim-elstena 10.7 (IA).
 Roskarl *Arenaria interpres*. Ett ex. Fläcksjön 10 och 24.5 (EA) samt Gnien 19.5 (SL).
 Dubbelbeckasin *Gallinago nemus*. Ett ex. Gussjön 22.5 (BG, HA) och Askö-viken 1.9 (HH).
 Korkulla *Scolopax rusticola*. 1 ex. Västerfärnebo 23.1 (TB), Storå 4.12 (OA).
 Kyrsop *Limosa lapponica*. Vårfynd: 1 ex. Storsjön, Möklinta 19.4 (KK), 1 - 4 ex. vid Gorgen 25-28.4 (KV m.fl.), 6 ex. Storsjön 8.5 (SÖ).
 Tre höstfynd: 1+40 ex. Gnien 17.8 och 1 ex. 14.9 (SL) samt 45 ex. Askövikens 3.9 (HH). 1974 två rapporter: 1 ex. Bredmoosen, Arboga 4.5 (UE) och 5 ex. Gnien 10.8 (SL).
 Gluttensnäppa *Tringa nebularia*. Ett varnande ex. i lämplig häckningsbiotop norr om Hallefors 15.6 (HE). Enda fyndet under häckningstid tidigare är en varnande fågel på en mosse väster om Kopparberg i mitten av 1950-talet (CIC).
 Kustsnäppa *Calidris canutus*. Sju iakttagelser under tiden juli-oktober. 1974 inget fynd och 1973 3 rapporter.
 Småsnäppa *Calidris minuta*. Två vårfynd: 1 ex. Gorgen 15.5 och 1.6 (KE). 1972 gjordes inget vårfynd, men 1973 och 1974 gjordes en iakttagelse vardera året.
 Brushane *Philomachus pugnax*. En häckning vid Västerfärnebo (LL).
 Smålnubbad *Simsnäppa Phalaropus lobatus*. Ett ex. Västerfärnebo 25.5 (ML), 2 ex. Gorgen 1.6 (KE) och 1 ex. Ramnäs 9.8 (SL).
 Labb *Stercorarius parasiticus*. Fyra ex. noterades över en mosse på Halleföskogen i mitten av augusti (BEr).
 Dvärgmåls *Larus minutus*. Observerad på 5 lokaler (inga indicier på häckning).
 Svarttärna *Chlidonias niger*. Utanför Askövikens, där 13-15 par häckade (LL), iakttagen på fyra lokaler: 2 ex. Broholmen 18.5 (AE), 1 ex. Fläcksjön 19.5 (KK m.fl.), Råsvälen 20.6 (OA) och Gimpelstenarna 16.8 (AA). 1974 inga observationer utanför Askövikens, där 15-17 par häckade (LL), och 1973 1 ex. Råsvälen 21.7 (OA). Det sistnämnda året häckade 16 par vid Askövikens (LL).
 Sträntärna *Hydroprogne isochrysa*. Vår- resp. sommarfynd: 1 ex. Broholmen 20.4 (PE m.fl.) och 2 ex. Stensjön, Sala 20.6 (SB, SÖ).
 Silvertärna *Sterna paradisaea*. Fyra ex. Fläcksjön 19.5 (KK) och på samma lokal 1-2 ex. 21.5-1.6 (KK m.fl.). 1 ex. not norr över Bäckatorpsmoosen, Hallefors 17.6 (CIC, TC).
 Ringduva *Columba palumbus*. Vinterfynd: 1 ex. Askövikens 16 och 20.1 (AL, LL) och Broholmen 1.12.74 (AE). Notabelt är en stor flock om 5000 ex. vid Askövikens 29.9 (HH).

Turturduva *Streptopelia turtur*. Ett ex. Fläcksjön 15.5 (AL, LL) och Kobergstippen, Arboga 18-19.5 (UE).
 Turkduva *Streptopelia decaocto*. Rapporterna i samband med riksinventeringen talar om uppekattningsvis ca 60 par på 13 olika orter. Arboga, Köping, Västerås och Sala svarar för 40-talet par.
 Bergväbbo *Bubo bubo*. En häckning känd.
 Hökuggla *Surnia ulula*. Ett ex. Perehyttan 23.11-31.12 (EF), Gorgen 7-13.12 (KV), Fläcksjön 13.12 (KK), Gussjön 14.12 (KE) och Köping i dec. (AS). I Ramnäs-Surahammar-området iaktogs arten på 7 lokaler under perioden 22.11-31.12 (JS, SL m.fl.).
 Slaguggla *Strix uralensis*. Ett ex. påträffades död i Västerås i slutet av september (PO).
 Hornuggla *Asio otus*. Vinterfynd från tre lokaler. Endast en häckning, vilket kan jämföras med 139 rapporterade häckningar året innan.
 Jorduggla *Asio flammeus*. Ca. 10 observationer. 1974 6 fynd och 1973 endast 1 fynd.
 Kungsfiskare *Alcedo atthis isipide*. Häckningar konstaterade på tre lokaler, varav en för sjätte året i följd. Under häckningstid dessutom påträffad på flera andra lokaler, samt under vinter, vår och höst noterad på åtskilliga platser över hela Västmanland.
 Härfågel *Upupa epops*. Ett ex. Prästhyttan, Västerfärnebo 1.5 (CA), Askö-viken 9.5 (UC), Saladamm 10.5 (Sala Allehanda) och Hallefors 1.12 (foto i Bergslagsposten).
 Gråspett *Ficus canus*. En hane Hallstahammar 12.1 (PE m.fl.) och Sala södra kronopark 2.2 (OSJ) samt ej könsbestämda fåglar Ålsätra, Hallstahammar 19.9 (AAR) och Källängen, Arboga 16.11 (UE).
 Vittryggig hackspett *Dendrocopus leucotos*. Utanför Dalälvsområdet noterad på gammal häckplats vid tre tillfällen under häckningstid (AE) samt 1 ex. Svandå, Västerås, i lämplig häckterräng i början av juni (MD).
 1974 konstaterades en häckning utanför Dalälvsområdet (AE) och härtöver sågs 1 ex. Pagarsta 16.3 (SLi) samt på Riddön, Mälaren 8.10 (TFO) och 19.11 (JA). I Riddö-området dessutom påträffad 1972 (2 gånger) och 1971 (1). 1973 gjordes en iakttagelse vid Järleån 16.3 (AAd).
 Berglärka *Eremophila alpestris*. Ett ex. Virebo 23.3 (SL), Gnien 12.10 (SL) och Fläcksjön 8.11 (KK).
 Ladusvala *Hirundo rustica*. Ett extremt sent ex. på Ångsö 9.11 (RS).
 Backsvala *Piparis riparia*. Storsanling: 1500 ex. över Björnösundet 23.8 (HH).
 Somrargylling *Oriolus oriolus*. En sjungande Askövikens 18.5 (LL, PO, SH).
 1974 två observationer: Ångsö 12.6 (AL) och Kviicksund i juni (JH).
 1973 inga rapporter.

Svart kråka *Corvus c. corone*. Ett ex. har rapporterats från Askövikens 11.10 (TS).

Råka *Corvus frugilegus*. Ett ex. Askövikens 20.1 (LL). I Sala en övervintring 1970-71 (SB).

Strömstare *Cinclus cinclus*. En häckning konstaterad vid Karmansbo, där ett par sågs under häckningstid också 1974.(AE). 1974 sågs 1 par i Västerfärnebo 12.4 (KE).

Ringtrast *Turdus torquatus*. Ett ex. Västanfors k:a 29.4 (RL).

Medelhavstenskvätta *Oenanthe hispanica*. En ad. hane vid Näs, Fläcksjön 5-7.10 (SA,SB m.fl.). Ny art för landet. Separat redogörelse för fyndet har tidigare lämnats i Medd. f. VOF, nr 1, 1976.

Blåhake *Luscinia svecica*. Vårfynd: 1 ex Askövikens 8.5 (KOH), Västerfärnebo 17.5 (KE) och 2 ex. Fläcksjön 17.5 (KK). 1974 gjordes inga väriakttagelser, 1973 3 fynd och 1972 4 fynd. Två sommarfynd föreligger dessutom: 1 hane Västerfärnebo 14-15.7.73 (HA) och 1 hona Björnön 18-24.7.75.(SL).

Skägges* *Panurus biarmicus*. En ensam fågel hördes i Askövikens vassar 15.2 (HH).

Flodångare *Locustella fluviatilis*. En sjungande fågel ångö 19-21.6 (KI,LL m.fl.).

Vassångare* *Locustella luscinoides*. En sjungande fågel Lergroparna, Sala 19.5-7.6 (KK,SB m.fl.). Fyndet är det tredje i Västmanland.

Tröstångare *Acrocephalus arundinaceus*. Sjungande ex. Pullerö, Västerås 25.5 (BK), Storsjön, Möklinta 31.5-4.7 (KK m.fl.) och Gussjön 5-29.6 (SB m.fl.).

Kärsångare *Acrocephalus palustris*. Hela nio fåglar hörda, vilket torde vara mer än det tidigare sammanlagda antalet i Västmanland. 1 sjungande Koberg, Arboga 22.5 (UE), Broholmen 28.5 (TS), Kärrbo 7.6 (AA,HH), Fläcksjön 7-12.6 (SB m.fl.), Lergroparna, Sala 10.6 (KK m.fl.), Borgåsund, Strömholm 18-20.6 (TS m.fl.), Köping 23-28.6 (AE), Köpingsö, Hedströmen, 29.6-5.7 (AE,CP) och Pullerö någon gång i maj-juni (BK). Mindre flugsnappare *Ficedula parva*. Ett ex. Askövikens 18.5 (AL), Pullerö, 25.5 (BK), Gnien 1 och 10.6 /olike ex./ (SL), Jägården, Kungö 29.6 (AE). Toftsjön, Surahamar, 1 juni (HW), Västeurs 11.7 (SW), Gläpen, Surahamar, 1 juli (BR) samt Askövikens 23.8 (KOH). 1974 sex observationer: 1 ad. hane sjöng vid Fläcksjön 19.5-1.6 (KK m.fl.) och 1 subad. hane samma lokal 1.6 (KK m.fl.). 1 ex. Måholmen, Kälaren 15.6 (TH), Askövikens 15.6 och 3.7 (HH,HÜ) samt Gytto 29-30.6 (RT). 1973 en sjungande Björnön 24.5-11.6 (LL m.fl.) och Askövikens 27.5 (SL m.fl.). Rödstrupig pipiärka *Anthus cervinus*. Vårfynd: 1 ex. Löten, Västerfärnebo 17 och 23.5 (LL). Åren 1972-74 endast ett ytterligare vårfynd. Under höstströket fullt regelbundet.

Forsärla *Kotocilla cinerea*. Sydsträckande fåglar sedda vid Gnien 27.7 (SL) och Askövikens 29.9 (HH).

Sidensavns *Bombus cilla ferrulus*. Sommarobservation: 1 ex. Västerfärnebo 19.7 (KE).

Värfågel *Lanius excubitor*. En häckning norr om Hällefors (CIC,TC) samt ett fynd under häckningstid, 1 ex. Tillingsarna, Rennäs 27.7 (LE). Gråiska *Carduelis flamma*. Ett ex. Hällefors 15.6 (LL).

Snöiska *Carduelis hornemanni*. Exemplar med artens karakterer noterade enligt följande: 1 ex. Sala 7.2 (SB), Fläckbo 15.2 (KK,SB), Köping (AE), Norby, Sala 1-5-4 (KK,SL) och Gorgen 16.11 (MV).

Vinterhäppling *Carduelis flavirostris*. Utöver smärre flockar och enstaka ex. följande anmärkningsvärt stora flockar: 100 ex. Gnien 28.3 (SL), 550 ex. Norby gården, Sala 5.4 (KK,SB) och 200 ex. Askövikens 10-11-4 (AA,HH). Dessutom finns flera flockar på mellan 50 och 100 ex. redovisade från bl.a. Askövikens och Gnien.

Tallbit *Pipicola enucleator*. Fjorton rapporter från jan-april, varav samtliga utom en (Ångö) från Bergslagen. 1974 invasionsartad förekomst under hösten, med bl.a. flera iakttagelser i mäljarregionen. Bändelkornnåb *Loxia leucoptera*. En hane Nora 15.2 (IM) samt 4-5 ex. i Arboga 23.11.74 (UE).

Snöparv *Plectrophenax nivalis*. Storsamlingar: 800 ex. Gorgen 8.3 (LL,PO), 400 ex. Gnien 29.3 (TSä), 3000 ex. Gorgen 3.4 (KE) och 4000 ex. Norby gården, Sala 8.4 (SB).

Observatorer: AA = Anders Andersson, AÅ-Axel Adolfsson, AÅR-Anders Arnell, AE-Arne Eklöv, AL-Anders Lindell, ALI-Anders Lindström, BE=Bo Eriksson, BEr= Bertil Eriksson, BG-Bengt H Girell, BK-Bo Kumlin, BW-Björn Westman, CIO-Carl-Ivan Carlsson, CP-Conny Philipsson, EA-Erik Andersson, GA-Göteborgsgården, HA-Hans Avelin, HF-Henrik Fallgren, HÖ-Håkan Gilledal, HH-Henry Hirsimäki, HK-Hans Karlström, HÖ-Håkan Östholm, IA-Ingemar Ahlén, JA-Jan Andersson, JH-Jan Hakansson, JS-Jan Schylström, HW-Harald Wederus, KE-Kjell Eklund, KI-Kjell Ingeström, KK-Karl-Ånner Käillebrink, KA-Keijo Kangas, KOH-Kjell-Olof Hedlund, LÅ-Lennart Eriksson, LL-Lars Lindell, LM-Leo Mäkinen, MD-Mikael Dahlbom, ML-Mikael Leppilampi, NY-Nats Peters, NV-Mikael Vesanen, OA-Ola Ainkvist, OS-Ove Sjöberg, OSJ-Olof Sjöberg, PA-Per Angelstam, PE-Per Eriksson, PL-Per Lindh, PLu-Peter Lundberg, PO-Per Olsson, RL-Raimo Laurila, RK-Roger Norman, RT-Roland Thuvander, SA-Sylve Andersson, SB-Stefan Björklund, SH-Sture Hägerroth, SL-Sören Larsson, SSI-Staffan Liljekvist, SÖ-Sölve Öhman, TH-Thomas Bygg, TC-Tomas Carlsson, TF-Thomas Forsberg, TPO-Torbjörn Forsberg, TH-Tony Haglund, TS-Thomas Skoglund, TSA-Tom Skviström, UC-Ulf Carlsson, UE-Ulf Eriksson.